

enligt sändlista

Beslut om bildande av Adelsö-Sättra Naturreservat i Ekerö kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Adelsö-Sättra Naturreservat
Kommun	Ekerö
Församling	Adelsö
Natura 2000-beteckning	SE0110154 Adelsö Sättra
Kartblad	Topografiska kartan (1:50 000), 10H NO Strängnäs, Ekonomiska kartan (1:10 000), 107 78 / 10H 7i Tofta
Läge	Reservatet är beläget på nordvästra delen av Adelsö, söder om Sättra.
Fastighet	Del av fastigheten Adelsö-Sättra 3:1
Markägare	Fastighets AB Björkfjärden
Area	Cirka 26 hektar
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Reservatets namn skall vara *Adelsö-Sättra Naturreservat*.

Syftet med reservatet skall vara att bevara ett för naturvården värdefullt naturskogsområde och dess skyddsvärda växt- och djurliv. En gynnsam bevarandestatus skall upprätthållas för naturtyp som har angivits för området enligt art- och habitatdirektivet.

Områdets betydelse som livsmiljö för hotade och sällsynta växt- och djurarter skall särskilt beaktas. Området skall så långt möjligt vara tillgängligt enligt allemansrätten för naturupplevelser och naturstudier. Vid eventuell konflikt mellan friluftsliv och naturvärden skall naturskyddets intressen ges företräde.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdes-skydd m.m. att nedan angivna föreskrifter skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd, med undantag för åtgärder som behövs för att hålla Adelsöleden framkomlig,
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, med undantag av träd som faller över Adelsöleden, enligt skötselplan,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi eller hydrologi som att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
4. framföra motordrivet fordon. Föreskriften gäller dock inte för användning av lättare älgdragare vid uttransport av fällt högvilt (älg, hjort, vildsvin),
5. anordna upplag,
6. uppföra byggnad, brygga, mast eller annan anläggning, med undantag för enklare anordning för friluftslivets behov i skötselområde B, enligt skötselplan,
7. dra fram mark- eller luftledning,
8. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
9. införa för området främmande växt- eller djurart,
10. sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning,

Det är förbjudet utan Länsstyrelsens tillstånd att

11. dra fram stig

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder mot åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. naturvårdande skogsavverkning, röjning eller gallring enligt fastställd skötselplan. Avverkat virke vid sådan åtgärd får tillgodogöras av förvaltaren för användning i områdets skötsel,
3. undersökningar av växt- och djurlivet i reservatet.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att

1. förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller liknande,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar,
3. störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur),
4. fånga och insamla ryggradslösa djur,
5. medföra okopplad hund,
6. elda, annat än på anvisad plats,
7. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
8. framföra motordrivet fordon.

Föreskrifterna under C gäller även markägaren och hans folk samt övriga sakägare vid vistelse inom reservatet. Dock gäller inte föreskrifterna under C3, C5 och C6 jakträttsinnehavare och jaktgäster under tillåten jaktutövning. Föreskriften under C2 och C4 gäller ej vid Länsstyrelsens inventeringar för dokumentation i enlighet med bifogad skötselplan.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Stockholms län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Reservatet utgörs av en barnaturskog på Adelsös nordvästra del ner mot Mälaren – Norra Björkfjärden. Reservatsområdet är beläget vid en mindre åsbildning väster om den stora Uppsalaåsen. I området finns påtagligt inslag av död ved i olika former. Det är lågor och vindfällen i varierande nedbrytningsgrad samt torrakor, främst av gran men även tall. Dominerande jordarter i området är sandig morän och svallsediment (mellansand – grovsand).

Skogliga åtgärder har under de senaste 20 till 30 åren inte utförts i någon större omfattning i området vilket även skogstillståndet indikerar. Enstaka kullfallna träd har tagits om hand. I områdets sydöstra del finns ett mindre hygge med fröträd av tall.

Områdets naturvärden

I området finns den sällsynta bombmurklan som är fridlyst i hela landet. Bombmurklan lever på granbarr i marken. Den indikerar en speciell och numera hotad granskogstyp på naturligt näringsrika sandjordar. Svampen tål inte slutavverkning eller kraftig gallring och den påträffas i områden som har långvarig skogskontinuitet med gran. Artens huvudutbredning i landet ligger i Mälardalen, där den tidigare inte var alltför sällsynt i äldre granskog. På de gamla granarna i området finns även rikligt med gammelgranslav.

22.9.2004

Dnr
18513-2002-64085
0125-02-009

Förekomsten av bombmurklan i områdets norra del har varit känd sedan början av 1990-talet. Skogsområdet har även uppmärksamats i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Av denna framgår att området domineras av gammal olikåldrig barrskog med lågor och gran och tall spridda i området och att området bör lämnas utan skogliga ingrepp. Biotoptypen med de kvaliteter som noterats vid nyckelbiotopsinventeringen är idag ovanlig. Förekomsten av den fridlysta bombmurklan tyder på lång kontinuitet av gran. Sammantaget är det faktorer som ger området ett mycket högt naturvärde. Området har av Regeringen föreslagits ingå i Natura 2000 nätverket. Naturtyp som utgjort grund för att området föreslagits är *Barrskogar på eller i anslutning till rullstensåsar* (naturtypskod 9060).

Riksintresse

Adelsö ingår i område av riksintresse för friluftsliv i Stockholms län, område Björkfjärden – Prästfjärdens övärld.

Historisk och nuvarande markanvändning

Skogen har tidigare varit betad, men det är svårt att hitta källor som kan berätta mer exakt när betet upphörde. På en ägomätningsskarta från 1708 ingår den nordligaste delen av reservatsområdet i ”Olofsons beteshaga, hvar uti finns skoug till wedbrand och giärsel, och kan föda 5 ellet 6 Creatur sommaren öfver”. Övriga reservatsområdet beskrivs tillsammans med kringliggande marker på denna karta som skog bestående av tall och gran, samt med gott mulbete.

Av konceptkartan till det gamla ekonomiska kartverket (från 1800-talets slut) framgår att området var barrträdsdominerat liksom det är idag. I reservatet finns inte några fornlämningar registrerade. På flera håll i reservatsområdet finns kolrester i humuslagret som kan indikera att skogsbrand någon gång har påverkat området. Förutom kolresterna finns dock inte några synliga tecken som tyder på att skogsområdet har brunnit.

Geologi

Reservatsområdets östra del är en flack platå av svallsand och ligger cirka 20-25 möh. Sanden kommer från en rygg av isälvsgrus som är belägen 25-30 möh, omedelbart öster om reservatsgränsen.

Områdets västra del är en långsträckt moränsluttning ned mot Norra Björkfjärden i Mälaren. Sådana utkilade täcken av svallsand är i regel skilda från den underliggande moränen av ett tunt lager kalkhaltig ishavslera. Terrängens lutningsförhållanden gör det sannolikt att det i svallsanden finns ett ytligt grundvatten som strömmar från isälvsavlagningen mot väster ned längs sluttningen mot Mälaren.

22.9.2004

Dnr
18513-2002-64085
0125-02-009

Kombinationen av tunn sandjord, kalkhaltig lera och ständigt fuktig men väl-dränerad mark har bidragit till att skapa den speciella skogsmiljö i vilken den fridlysta bombmurklan kan leva.

ÄRENDETS BEREDNING

Länsstyrelsen inledde 2002 överläggningar med fastighetsägaren om att bilda ett naturreservat i området. Samråd skedde underhand med Ekerö kommun och Skogsvårdsstyrelsen. Efter förhandlingar träffade staten och fastighetsägaren samma år en överenskommelse om intrångsersättning för det tilltänkta reservatet. Fastighetsägaren godkände samtidigt förslaget till naturreservat. Den avtalade intrångsersättningen har utbetalats. Lantmäteriet har mätt ut reservatsområdets avgränsning.

Länsstyrelsen har tagit fram ett förslag till reservatsbeslut och skötselplan för området. Förslaget har enligt 25 och 26 § § förordningen om områdesskydd m.m. sänts för samråd till Ekerö kommun, Skogsvårdsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökning. Förslaget har sänts för yttrande till sakägarna enligt 24 § samma förordning. Ingen har erinrat mot reservatsbildningen.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Barnnatturskogen i området har ett mycket högt naturvärde, tack vare lång skoglig kontinuitet och relativ orördhet i sen tid samt förekomst av rödlistade arter. Skogsavverkningar och annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden skulle äventyras. Med anledning av detta har Länsstyrelsen tagit upp frågan om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Bo Hansson. Vid ärendets slutliga handläggning har också deltagit naturvårdschef Anders Nylén,

22.9.2004

Dnr
18513-2002-64085
0125-02-009

länsassessor Birgitta Brehmer, planchef Carl-Gustaf Hagander, länsantikvarie Ann-Charlotte Backlund, lantbruksdirektör Jan Emmervall, samt miljöhandläggare Ulf Birgersson, föredragande.

Bo Hansson

Ulf Birgersson

Bilagor

1. Beslutskarta, skala 1:10 000 (reservatsområdet är markerat på kartan)
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Sändlistan är borttagen i denna version
eftersom den innehåller personuppgifter.

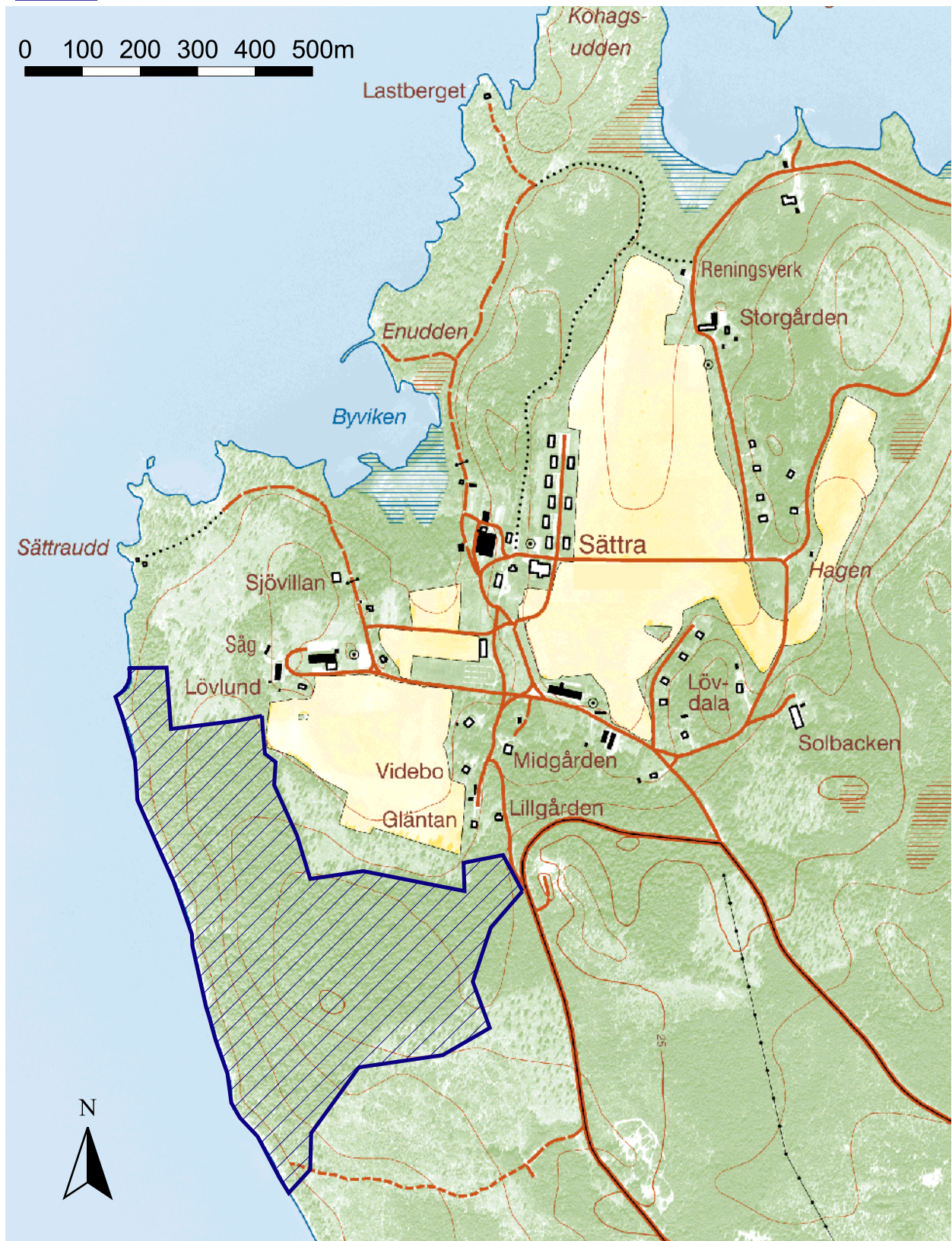
Beslutet kungörs i ortstidning

Naturreservatet Adelsö-Sättra

Bilaga 1
Beslutskarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 18513-2002-64085

 Reservatsområde

Skötselplan för Adelsö-Sättra Naturreservat i Ekerö kommun.

Föreliggande skötselplan har utarbetats inför bildandet av Adelsö-Sättra Naturreservat. Skötselplanen är fastställd av Länsstyrelsen vid bildandet av reservatet den 22 september 2004.

Beskrivning av området, reservatsföreskrifter och grunden för beslutet återfinns i reservatsbeslutet.

Naturtyper

Reservatet kan indelas i följande naturtyper (hektar):

Barrblandskog	15,9
Tallskog	10,3
<u>Hällmarker (impediment)</u>	<u>0,1</u>

Totalt **26,3**

I reservatet ingår 26,2 hektar produktiv skogsmark i syfte att värna skogsmarkens naturvärden.

Natura 2000: naturtyper

9060 Barrskogar på eller i anslutning till rullstensåsar

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är enligt reservatsbeslutet att bevara ett för naturvärden värdefullt naturskogsområde och dess skyddsvärda växt- och djurliv. En gynnsam bevarandestatus skall upprätthållas för de naturtyper som har angivits för området enligt art- och habitatdirektivet.

Mål med skötseln

Mål för skötseln är att bevara naturskogen i området och gynna växt- och djurarter som är knutna till naturskogsmiljön.

Naturvårdsåtgärder

Någon naturvårdsskötsel bedöms för närvarande inte vara aktuell i reservatet. Mindre naturvårdande punktinsatser för att gynna särskilt utpekad art kan dock bli aktuella. För sådana åtgärder ansvarar naturvårdsförvaltaren. Skogen i reservatet, se även skötselområde A och B nedan, skall tills vidare i övrigt lämnas för fri utveckling.

Uppföljning av naturvärdena och skogstillståndet kan på sikt leda till att viss naturvårdande skötsel kan bli aktuell för att reservatets naturvärden skall bibehållas. Skötselplanen får i så fall ses över.

Jakt och skogsbruk

Jakt är inte reglerad i reservatsföreskrifterna och får bedrivas enligt gällande bestämmelser av jakträttsinnehavaren. Vid uttransport av fällt högvilt (älg, hjort eller vildsvin) får lättare älgdragare användas för körning i terräng. Körning bör ske så att markskador undviks.

Skogsbruk är förbjudet enligt reservatsföreskrifterna. Rövning av siktgator för jaktändamål är heller inte tillåtet.

Enstaka träd som faller över Adelsöleden som passerar genom reservatet, får kapas upp och dras åt sidan. Träden skall lämnas kvar att multna ned i området. Träd som faller över leden i skötselområde B och i dess närhet får dock användas till ved vid eldplatsen, se skötselområde B nedan.

Informationsskyltar samt utmärkning av reservatets gräns

Information om reservatet och dess bestämmelser skall finnas på informationsskyltar som framställs enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Skyltar skall sättas upp på lämpliga platser vid reservatets gräns, se karta (bilaga 2).

Reservatets gränser skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 15 03 22) och Naturvårdsverkets riktlinjer.

Tillgänglighet, anordningar för besökare

I områdets västra del passerar Adelsöleden (se bilaga 2), en vandringsled om 14 kilometer på norra delen av Adelsö. Reservatet är tillgängligt för besökande allmänhet enligt allemansrätten. Reservatet är tillgängligt till fots. En parkeringsplats för besökare till reservatet planeras utmed vägen öster om reservatet i ett nedlagt grustag (se bilaga 2). En förutsättning är att vägverket ger sitt medgivande. I reservatets sydligaste del, skötselområde B, finns en eldplats utmed vandringsleden. Ned till eldplatsen går en enkel skogsbilväg.

Naturvårdsförvaltning

Länsstyrelsen är naturvårdsförvaltare för reservatet och utför eventuella naturvårdsåtgärder. Tillsyn i området skall utföras av Länsstyrelsen alternativt av särskilt anlitad tillsynsman. Anteckningar om tillsyn och övrig naturvårdsförvaltning skall kontinuerligt föras av Länsstyrelsen eller uppdragstagaren.

Dokumentation

Dokumentation av reservatet bör göras för att möjliggöra uppföljning. Dokumentationen bör omfatta skogstillståndet, kryptogamfloran och insektsfaunan.

Ekonomisk plan för naturvårdsförvaltningen

Finansiering av naturvårdsförvaltningen sker genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt m.m. Förvaltningskostnaderna utgörs av anläggande av parkeringsplats, upprustning och städning av eldplats, gränsmarkering, informationsskyltning, eventuella naturvårdsåtgärder, tillsyn samt dokumentation.

Skötselområden

Reservatsområdet har delats in i två skötselområden, se bilaga 2 i skötselplanen.

Skötselområde A

Området utgör huvuddelen av reservatet och omfattar den gamla skogen. Skötsel, se ovan under naturvårdsåtgärder.

Skötselområde B

Området omfattar den sydligaste delen av området. Denna del utnyttjas för friluftsliv, dels som rastplats och dels som utflyktsmål. Det finns möjlighet till bad och möjlighet att göra upp eld då det finns en enkel eldplats iordningställd. Denna kommer att städas och rustas upp av naturvårdsförvaltaren. Området är relativt lättillgängligt, dels passerar Adelsöleden området och dels går det en enkel skogsbilväg ned till området. I området kan det på sikt finnas behov av någon enklare anläggning för friluftslivets behov (som till exempel sopstall, vindskydd, toalett). Skötselområde B är därför undantaget från förbudet att uppföra enklare anläggning för friluftslivets behov under A6 i beslutet. Aktualiserar frågan om att uppföra enklare anläggning för friluftslivets behov skall frågan i sedvanlig ordning prövas enligt gällande bestämmelser kring till exempel strandskydd och Natura 2000. Även bygglov kan krävas för sådan anläggning.

Träd som faller över Adelsöleden inom skötselområdet och 100 meter från eldplatsen får kapas upp för att användas som ved vid eldplatsen. I övrigt får träd som faller över leden endast kapas upp och dras åt sidan för att hålla leden framkomlig.

Källor och underlagsmaterial

1. Konceptkarta till det gamla ekonomiska kartverket, kartorna Stockholm 11 -Bastlagnö och Stockholm 12 - Munsö.
2. Bombmurklelokaler i Uppland, brev från Skogsvårdsstyrelsen 4.10.1995.
3. Naturkatalog för Stockholms län, remissupplaga 15.2.1996. Objekt Ek 41 Sättra.
4. Skogsvårdsorganisationens nyckelbiotopsinventering, utdrag från ”Skogens Pärlor” för objekt nr 10H 7i - 02.
5. Rapport 2001:15, Områden av riksintresse för friluftsliv i Stockholms län. Område FRO01006 Björkfjärden – Prästfjärdens övärld.
6. Utdrag ur databasen för Natura 2000, 6.5.2002 för objekt SE0110154 Adelsö-Sättra.
7. Fältuppgifter från värdering, 29.10.2002.
8. Jordartskartan, SGU SER. Ae nr 68, 10H Strängnäs NO.

Bilagor till skötselplanen

Bilaga 1 Översiktskarta, skala 1:100 000.

Bilaga 2 Karta med skötselområden samt anordningar i området, skala 1:5 000.

Översiktskarta

Naturreseptatet Adelsö-Sättra Anordningar och skötselområden m.m.

Bilaga 2
till skötselplan

0 100 200 meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 18513-2002-64085

